

CUPRINS

În loc de ... Prefață.....	11
----------------------------	----

CAPITOLUL I

COORDONATE GEOGRAFICE ȘI GEOPOLITICE

I.1. Istoria unui toponim: de la Pontos Axeinos la Marea Neagră.....	15
I.2. Cunoașterea științifică a Mării Negre.....	16
I.3. Coordonatele geografice și hidrologice ale Mării Negre.....	17
I.4. Statele riverane și nonriverane din spațiul extins al Mării Negre	19

CAPITOLUL II

RECURS LA ISTORIE. SCURTĂ ISTORIE A BAZINULUI MĂRII NEGRE ȘI A SPAȚIULUI PONTIC

II.1. Marea Neagră în antichitate, de la <i>Pontos Euxinos grecească</i> (700 î.Hr.-100 d.Hr.), la <i>Pontus Euxinus</i> romană (100-500).....	23
II.2. Marea Neagră bizantină (Pontos) și italiană (Mare Maggiore, 500-1500)	28
II.3. Marea Neagră turcească (Kara Deniz, 1500-1700)	37
II.4. Marea Neagră rusească (Ciornoe More, 1700-1860)	44
II.5. Marea Neagră internațională (Black Sea/Mer Noire, 1860-1990).....	48
II.6. Marea Neagră după implozia comunismului și extinderea NATO/UE (1989/1991-2020)	54

CAPITOLUL III

COORDONATE ECONOMICE

III.1. Economia spațiului pontic.....	61
III.2. Marea Neagră și spațiul pontic – hub energetic?	64
III.3. Transporturile maritime în spațiul pontic	66
III.4. Clasificarea geoeconomică a statelor pontice	70

CAPITOLUL IV

GEOPOLITICA MĂRII NEGRE ȘI A SPAȚIULUI PONTIC

IV.1. Dreptul mării

IV.1.1. Evoluția unui concept: „dreptul mării”	79
IV.1.2. Metode de delimitare a spațiilor maritime	82
IV.1.3. Elemente fundamentale: ape interioare și teritoriale, zona contiguă, platoul continental, zona economică exclusivă, apele internaționale.....	85
IV.1.4. Studii de caz : Insula Șerpilor, Contenciosul româno-ucrainean, Marea Azov, Strâmtoarele Bosfor-Dardanele	88

IV.2. Ansamblurile geopolitice ale Mării Negre

IV.2.1. Ansamblul geopolitic nordul Mării Negre: Rusia și Ucraina.....	94
IV.2.1.1. Rusia: un uriaș cu „picioare de lut”, în căutarea „supremației” mondiale	94
IV. 2.1.2. Nașterea dificilă a unui imperiu: Imperiul Rus	99
IV.2.1.3. „Subiectele naționale”, între unitate, independență și secesiune.....	106
IV.2.1.4. Expansionismul rus – un cocktail de slavism/ panslavism, mesianism/ortodoxism și eurasiatism	112
IV.2.1.5. Rusia – „Agresorul pontic”	123
IV. 2.1.6. Ucraina, între „stat pivot” și „stat eșuat”	130
IV.2.2. Ansamblul geopolitic Transcaucazia - Marea Caspică - Asia Centrală	138
IV.2.2.1. Georgia – singurul stat riveran caucazian.....	138
IV.2.2.2. Armenia – o țară enclavizată, captivă Rusiei.....	140
IV.2.2.3. Azerbaidjan – punte între Transcaucazia și Asia centrală.....	142
IV.2.2.4. Republicile din Asia Centrală ex-sovietice	144
IV.2.3. Ansamblul geopolitic Asia mică: Turcia noua putere emergentă regională.....	145
IV.2.3.1. „Creșterea și descreșterea Imperiului otoman” – recurs la istorie	145
IV.2.3.2. Turcia modernă, între europenizare și islam, între democrație și jihad	151
IV.2.3.3. Reînvierea „panturcismului”	154

IV.2.4. Ansamblul geopolitic Balcani	167
IV.2.4.1. Balcanii – „Manual de supraviețuire istorică”	167
IV.2.4.2. „Tirania” geografiei.....	169
IV.2.4.3. „Greutățile” istoriei	170
VI.2.4.4. Aromânii în Balcani	178
IV.2.4.6. Bulgaria – stat riveran pontic, între modernitatea europeană și nostalgia rusă	181
IV.2.4.7. Odiseea Iugoslaviei. Scurt „tratat” de „distrugere” a unei federații.....	184
IV.2.4.8. Albania – cel mai „mare” stat musulman din Balcani.....	188
IV.2.4.9. Grecia – „perla” coroanei balcanice între „amanta vestică” sau „mireasa estică” (R. Kaplan).....	188
IV.2.5. Ansamblul geopolitic Europa Centrală.....	191
IV.2.5.1. România – singurul stat riveran pontic din Europa Centrală	191
IV.2.5.2. Republica Moldova – sau neputința românească, între expansionismul rusesc și cinismul occidental	221
IV.2.5.3. Statele danubiene enclavizate: Austria, Slovacia și Ungaria	228
IV.3. Marea Neagră – „poligon” geopolitic și geostrategic mondial sau... O „mare de probleme”	233
IV.3.1. Noua "cortină de fier" pontică.....	236
IV.3.2. „Armata de conducte” a lui Vladimir Putin.....	239
IV.3.3. Cooperarea internațională în bazinul pontic între dorință și realitate	241
IV.3.4. România țară pontică și dunăreană (între potențial, oportunități și realizări)	243
BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ	247